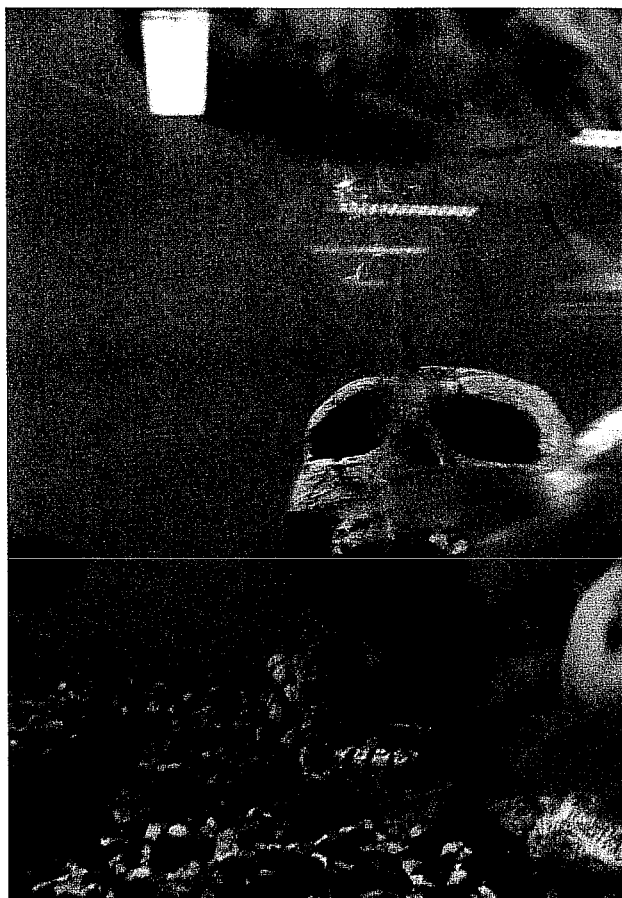

Cultuur kleurt je school

Naast de 42 officieel aangewezen 'cultuurprofiel scholen' zijn er in Nederland nog veel meer scholen die zich profileren door middel van cultuur. Dat doen ze op alle mogelijke manieren: van een act rondom het Carnaval der Dieren tot een talentenmanifestatie. Cultuur geeft kleur aan een school.

"Zoals het hoort in het onderwijs van nu, ligt het begin van cultuureducatie bij de leerling." Vaksectieleider Astrid Rass (SLO) ondersteunt samen met haar collega's verschillende scholen bij cultuureducatie. "Die scholen constateren dat onder hun leerlingen veel belangstelling bestaat voor kunst en cultuur, zowel in actieve als in passieve zin." Veel scholen zien kunst en cultuur als een goede manier om onderwijsvernieuwing tot stand te brengen, vooral omdat ze zo de deuren naar de buitenwereld open kunnen gooien, inhoud kunnen geven aan werken in leergebieden en elke leerling op zijn eigen interesse kunnen aanspreken. Verder zorgen kunst en cultuur volgens Rass ook voor een aangename, inspirerende sfeer in de school. Nog een motivatie om meer aan kunst en cultuur te doen: de nabijheid van een schouwburg, muziekschool of creatief centrum.

Rass begeleidt zowel officiële cultuurprofiel scholen als scholen die

deze titel niet dragen, maar wel veel doen aan cultuureducatie. "Zo hebben we vorig jaar scholen ondersteund bij de ontwikkeling van een leerplan voor het leergebied kunst en cultuur. Binnen een leergebied gaat het om samenhang en integratie. De vraag is in hoeverre vakken of disciplines op elkaar kunnen aansluiten of elkaar kunnen versterken. De ene school gaat hier verder in dan de andere."

Buiten de school

Kunst en cultuur vinden hun plek in elk schooltype, al gaat het op het vmbo meer om leren door doen, door ervaringen en belevingen, terwijl op havo/vwo daarnaast naar verdieping wordt gestreefd. De bovenbouw vmbo biedt ckv (ondernemen van culturele activiteiten) en kunstvakken 2 (praktijk en theorie) en de tweede fase ckv1 (ondernemen van culturele activiteiten), ckv2 (algemeen theoretisch) en ckv3 (praktisch: beeldende vorming, muziek, dans en drama). In de vernieuwde tweede fase verandert dit systeem. Ckv1 gaat dan gewoon ckv heten. Ckv is niet langer voorbehouden aan leerlingen op het gymnasium. Ckv2 en 3 vormen samen het keuzevak Kunst. In dit vak wordt een theoretisch en een praktisch examen gedaan.

Cultuureducatie is een goede manier om de deuren naar de buitenwereld open te gooien

Kunst- en cultuureducatie op scholen kan gestalte krijgen in de vorm van vakken, activiteiten en projecten. Rass: "Bij de vakken moet je denken aan alle kunstvakken en de ckvs, inclusief kcv. Daar zijn kunst en cultuur dus een vast onderdeel van het curriculum. Daarbij kunnen de leerlingen ook culturele activiteiten ondernemen, waarbij ze de bekende ckv-bonnen mogen gebruiken. Deze zijn er trouwens ook voor leerlingen in de onderbouw. Scholen die kiezen voor cultuureducatie in de vorm van projecten reserveren daarvoor enkele keren per jaar een hele week. Dan houdt de hele school zich bezig met één gezamenlijke activiteit, die natuurlijk heel goed deels buiten de school kan plaatsvinden. Graag zelfs!" Sommige scholen kiezen ervoor om in de onderbouw wekelijks een vast dagdeel te reserveren voor projecten binnen het leergebied kunst en cultuur. Andere scholen komen naast de gewone lessen met een aanvullend programma, waarvoor geïnteresseerde leerlingen zich kunnen aanmelden.

Podiumact

Een voorbeeld van een kunst- en cultuurproject is te vinden op de CSG Beilen, waar het muziekstuk het Carnaval van de Dieren van Saint-Saëns als thema is gekozen voor een presentatie op de 'Kat-

walk' aan het eind van een projectweek. Rass: "De leerlingen moesten 'hun' dier vertonen, waarbij beeldende vorming, beweging, textiel en muziek gecombineerd werden. Een ander thema kan bijvoorbeeld gevonden worden in de samenwerking met aardrijkskunde. Denk aan een culturentoonstelling, waarbij lokalen of tafels kunnen worden ingericht met zelfgemaakte maskers, attributen, muziek of andere bijzonderheden van de verschillende landen. Ook herinner ik me een leergebiedprogramma waarbij leerlingen op basis van een aantal dichtregels zelf een podiumact mochten kiezen. Dat kon een dansje zijn, een toneelstukje of een zelfgecomponeerde rap. Ook daar zie je weer een samenwerking tussen de verschillende vakken en disciplines. Net als bij een ander project, dat de naam 'Expose your talent' kreeg. Hierbij mochten de leerlingen een complete talentenmanifestatie in de hal van de school verzorgen, inclusief de hele organisatie eromheen."

Beleven, maken, voelen

OSG Sevenwolden in Heerenveen startte vorig schooljaar een pilot kunst en cultuur in klas 1 van de Jenaplan-afdeling. Dit schooljaar staan daarvoor drie uur op het rooster. Een van de initiatiefnemers is Aagg Toering: "We willen onderbouwleerlingen kunst en cultuur laten beleven, ervaren, tegenkomen, maken, zien, bediscussiëren, voelen, ondervinden. Zodat ze met die bagage in hun verdere leven kunnen reflecteren op kunst en vooral plezier beleven aan kunst. Het ruime aanbod aan kunst en cultuur spreekt de leerlingen aan, net als de opzet om meer zappend door kunst en cultuur te gaan. De mogelijkheden voor diepgang zijn alom aanwezig." Hoe kijken

de collega's er tegenaan? "Ze komen kijken en zo nu en dan wordt er een vraag gesteld. Maar wij zorgen dat onze collega's er niet omheen kunnen en dat zij de kunst en cultuur ook ervaren tijdens de lessen. Dat betekent dat we een voorstelling onaangekondigd gewoon binnen school draaien, tussen alle andere lessen door, op het Jenaplein, de presentatieplek. Daardoor komt het gesprek op gang en langzamerhand zie je dat collega's er positief naar kijken." Guido Bonke is docent en leergebiedvoorzitter kunst en cultuur aan MBC Frater van Gemert in Tilburg. Waarom extra aandacht voor kunst en cultuur? "Omdat het een vak is waarbij je via de kerndoelen niet alleen aan theoretische kennis werkt, maar ook aan sociale vaardigheden. Ons type leerling - vmbo/lwoo - is daar erg bij gebaat. We hebben een lokaal omgebouwd tot theater/studio/atelier. Verder stimuleren we initiatieven als optredens en cultuurweken. Leerlingen vinden het prettig dat ze keuzemogelijkheden hebben en vragen vaker om extra stof en materiaal dan voorheen. Ze zijn erg gemotiveerd. Collega's kijken er verschillend tegenaan: sommige zien het als pretvak, het merendeel vindt dat we goed bezig zijn en zien ons als kartrekker. Van hen krijgen we veel medewerking. Zeker na het winnen van Durven Delen Doen, een innovatieprijs in het voortgezet onderwijs."

Meer informatie: SLO, Astrid Rass, (053) 484 02 76 of kijk op www.slo.nl/kunstencultuur

Publicaties op het gebied van cultuureducatie:

- * *De Bindende factor, praktische handreiking voor het leergebied kunst en cultuur*
- * *Culturele en kunstzinnige activiteiten, richtlijnen voor een leerlijn*
- * *Ruimte voor Kunst en cultuur, aansluiting vmbo naar mbo kunstopleidingen*
- * *Een 10+, beoordelen in het leergebied kunst en cultuur*

